

„Ik zag mijn vader daar lopen”

Bij verrassing werd vorige maand in de publieksenquête van het Film Festival Rotterdam de hoogste waardering gegeven aan de Nederlandse speelfilm 'De Poolse Bruid'. Regisseur van dit drama - over de ontluikende liefde tussen een uit een sexclub gevluchte Poolse vrouw en een stugge Groningse boer - is de van origine Algerijnse regisseur Karim Traïdia. 'De Poolse Bruid' gaat morgen al in voorpremière in het Filmcentrum Poelestraat in Groningen en is tevens dinsdag 17 maart te zien in het Luxor Theater in Hogeveen.

■ De mentaliteit van de mensen, het landschap, de natuur. Karim Traïdia reageert lyrisch als hem wordt gevraagd de draaiweken op het Groningse Hogeland te beschrijven. De regisseur van *De Poolse Bruid*, die 48 jaar geleden in een Algerijns bergdorp werd geboren, had geen idee dat het Nederlandse platteland zo inspirerend kon zijn. Wat heet: hij had tot op zekere hoogte het gevoel thuis te komen.

„Echt. Ik heb m'n vader daar zien rondlopen en de burens uit mijn kindertijd. Ik heb gezien hoe zij met elkaar omgaan. Dat is precies hetzelfde als daar, in Algerije: hulp, respect, beleefdheid. Niet te uitgebreid, maar wel het nodige. Heel eenvoudig en simpel, maar toch mooi. Dat is wat mij meteen aansprak. Dingen worden gedaan omdat ze gedaan moeten worden. Punt uit. Of het nou van mij komt, of van hen, dat maakt niet uit. Het leven krijgt een natuurlijke, organische dimensie daar. Zelfs de natuur was mild voor ons in de draaiperiode.”

Verward

In de openingsbeelden van *De Poolse Bruid* zien we een verwarde, wanhopige Poolse vrouw een winkelstraat in de

stad Groningen uitrennen. In de volgende scène strompelt ze het erf van boer Henk Woldering op, om dodelijk vermoeid voor diens voeten neer te vallen. Alengs wordt door de komst van een pooier en via enkele flashbacks duidelijk dat ze uit een sexclub is gevlucht.

Huissloofje

De film draait vervolgens vooral om de ontluikende liefde tussen de boer (Jaap Spijkers) en de vrouw (Monic Hendrickx), die zich aanvankelijk als huissloofje opwerpt. Omdat Anna Keranovska amper Nederlands spreekt en Woldering een man van weinig woorden is, zijn er weinig dialogen. Een kolfje naar de hand van Karim Traïdia, die bekend staat om zijn poëtische stijl.

De Poolse Bruid is één van de vier Nederlandse speelfilms in het Route 2000-project van Motel Films, waarin veelbelovende regisseurs en scenaristen de kans kregen

een film voor een bescheiden budget op te nemen. Traïdia had internationaal indruk gemaakt met *De onmacht*, een korte film over een gastarbeider in Parijs die fysiek en sociaal impotent is geworden.

De regisseur wil beide films liever niet vergelijken, maar doet dat vervolgens toch. „Dat verhaal was gebaseerd op een scriptie van de Marokkaanse schrijver Tahar Ben Jelloun. *De Poolse Bruid* is iets heel anders, want dat werd geschreven door een Nederlander; Kees van der Hulst. Ik heb wel zijn fascinatie overgenomen. Het gaat over een vrouw uit een land dat ergens niet zo ver van derde-wereldlanden als Algerije afluigt. Zij heeft dezelfde droom gehad als veel gastarbeiders. 'Ik kom hier, verdien geld, ga terug en bouw een toekomst voor mijn kinderen.'”

Verteller

Qua poëzie zijn er natuurlijk sowieso sterke overeenkomsten, meent de regisseur. Al-

leen al door zijn mentaliteit. Hij is een verteller, iemand die nuanceert op een poëtische manier. „Geweld, pijn, ellende. Het is een soort indirecte stijl waarbij je altijd op zoek bent naar bochten, voordat je het doel bereikt. Het doel is op zich niet zo belangrijk, het gaat om de reis er naar toe.”

Indirect vertellen

Een en ander valt terug te voeren op zijn jeugd in Noord-Afrika, waar indirect vertellen de norm is. Je mag niet over sex praten, je mag je ouders niet vertellen over een liefdesverhaal, je mag geen grove woorden zeggen. Dan moet je een manier vinden waardoor je toch je ei kwijt kunt, zonder iemand te beledigen en zonder tegenstrijdig te zijn met je traditie, cultuur of huisregels. „Onze sprookjes zijn ook niet zo gruwelijk als die van de gebroeders Grimm, maar verhalen die je zelf verder moet invullen.”

De liedjes van de legendarische Groningse troubadour

Ede Staal, van wie de laatste jaren honderduizenden cd's werden verkocht, sluiten daar naadloos bij aan, stelt Traïdia. Toen hij Staal eenmaal gehoord had, 'zag' hij diens stem voortdurend door het Hogeland reizen. Logisch dus dat er twee liedjes in de film zijn verwerkt. „Het Hogeland heeft een beetje de stijl van Jacques Brel's *Mijn vlakke land*: zo'n mooie, droevig melancholische en nostalgische ode aan iets. Met zo'n liedje kun je weggaan uit het Hogeland. Het blijft in je hoofd zitten, net zoals de beelden voor je ogen blijven hangen. Ik kan me de film niet voorstellen zonder een spoor van Ede Staal.”

Vriendelijk

Waarop Traïdia weer losbarst in een volgende lofzang op het Hogeland.

„Het landschap als je 's morgens wakker wordt, is ook zoiets...die lucht, die sfeer. Dat verandert echt om de vijf seconden. Soms dachten wij we 'dit moeten we opnemen'”

maar voordat je je camera had gehaald, was het al weer weg. Het is gevarieerd, vriendelijk ergens, maar het kan ook vijandig zijn. Het hangt er ook af van hoe je naar de natuur kijkt. Ik wist niet dat je in een land zonder bergen zulke mooie dingen kunt zien.”

Geweld

Bergen, Algerije. Karim Traïdia verliet zijn geboorteland in 1975, verbleef eerst vijf jaar in Parijs en leeft sinds achttien jaar in Nederland. Veel directe contacten heeft hij niet meer, maar hij zegt momenteel 'emotioneel' elke dag in contact te staan met Algerije.

„Soms wil ik het helemaal niet lezen. Durf ik de buitenlandpagina niet eens op te slaan. Mijn familie woont gelukkig in een gebied waar minder erge dingen gebeuren. Mijn vader, moeder, oom, neefjes zijn er nog wel. Mijn verstand wil het niet meer begrijpen. Als je daar één keer in de twee jaar op vakantie gaat, is het toch anders. Ik begrijp hun pijn, maar het geweld zeker niet. Dat had ik nooit voor mogelijk gehouden. Dat begrijpt niemand, je weet niet waar het vandaan komt. Wij zijn een heel tolerant volk juist, wij zijn geen gewelddadig volk. Als zoiets gebeurt denk je van alles. Is dit in naam van de religie? Zijn er andere belangen? Wij hebben geleerd dat je de waarheid altijd pas twintig jaar later leert kennen.”

Vrouwenhandel

De Poolse Bruid raakt terloops aan een actueel probleem dichterbij huis: de vrouwenhandel en vergelijkbare uitwassen. Bij zo'n onderwerp kun je natuurlijk moeilijk volstaan met poëzie. De geweldscène halverwege de film komt niettemin als een donderslag bij heldere hemel, na zoveel terloopse poëzie en kleine gebaren.

Traïdia noemt het geweld noodzakelijk. „De boer en de vrouw hebben daarmee hun lot verenigd, of ze uiteindelijk nu uit elkaar gaan of niet. Dat minuutje in de film is zo belangrijk voor hen. Visueel gezien is het even heavy, maar het moest gebeuren en is ook gebeurd. Punt uit.”

◀ Karim Traïdia, hier op het Film Festival Rotterdam, staat 'emotioneel' elke dag in contact met Algerije.

Foto: GPD